

Н. М. ХРИСТОВА*

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ “АРХІВИ – НАУКА – СУСПІЛЬСТВО:
ШЛЯХИ ВЗАЄМОДІЇ”**

Цьогорічну Всеукраїнську науково-практичну конференцію з міжнародною участю “Архіви – наука – суспільство: шляхи взаємодії”, яка відбулася 21–22 травня 2015 року, було присвячено двадцятій річниці функціонування галузевої наукової установи – Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства. Співорганізаторами форуму виступили Державна архівна служба України, кафедра архівознавства та спеціальних галузей історичної науки історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Спілка архівістів України.

Метою організаторів конференції було привернути увагу широкого наукового загалу до актуальних проблем проведення прикладних наукових досліджень у сфері архівної справи та їх впливу на розбудову інноваційної моделі розвитку архівів України.

Серед учасників конференції було 85 представників архівних, наукових, музейних, бібліотечних установ та вищих навчальних закладів з 11 міст України – Києва, Запоріжжя, Канева, Кіровограда, Львова, Миколаєва, Одеси, Харкова, Хмельницького, Черкас, Чернівців. Долучилися до роботи конференції також представники Республіки Казахстан та Республіки Білорусь.

У вітальному слові до учасників конференції Голова Державної архівної служби України Т. І. Баранова акцентувала увагу не лише на важливості проведення Інститутом прикладних наукових досліджень у галузі, а й на необхідності підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації, які працюють в архівних установах нашої держави. За її переконанням, проведення такого форуму всеукраїнського масштабу – чергове підтвердження авторитету співробітників Інституту серед колег-архівістів та наукової спільноти.

---

* *Христова Наталія Миколаївна* – кандидат історичних наук, заступник директора УНДІАСД.

Вітальне слово Голови Державної архівної служби України Т. І. Баранової.

Про проблеми організаційного становлення Інституту, його перші наукові здобутки, формування колективу дослідників розповів присутнім перший директор УНДІАСД (1994–2001) В. П. Ляхоцький – доктор історичних наук, професор.

Доповідь теперішнього директора УНДІАСД, кандидата історичних наук О.Я. Гараніна була присвячена здобуткам галузевої наукової установи за двадцять років її існування, окреслено перспективні напрями розвитку прикладних наукових досліджень.

Голова Спілки архівістів України, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка М. Г. Щербак у своєму виступі проаналізував основні напрями наукових досліджень викладачів та аспірантів кафедри.

Директор Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України Г. В. Папакін акцентував увагу на тому, що особливого значення для реалізації прогностичної функції новітнього джерелознавства набуває його архівний напрямок, тобто дослідження та використання наявної джерельної бази вітчизняної історії, що зберігається в державних архівах України.

Учасників конференції зацікавив виступ доктора історичних наук, професора кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка Я. С. Калакури “Українське архівознавство: критерії національного”. Відомий учений висвітлив сучасне ро-

зуміння українського архівознавства як спеціальної системи знань, тісно пов'язаної з українською історичною наукою, джерелознавством, археографією, спеціальними історичними дисциплінами, виокремив критерії українськості архівознавства, обґрунтувавши своє бачення подальшого розвитку вітчизняної архівної науки.

Головний науковий співробітник відділу історії міжнародних зв'язків і зовнішньої політики України Інституту історії України НАН України, доктор історичних наук, професор М. М. Варварцев ознайомив учасників конференції із власним досвідом роботи в архівах Італії, акцентувавши увагу на джерельному багатстві їх архівних фондів.

Про розроблення теоретичних проблем археографії, публікації збірників документів, бібліографічних довідників тощо розповів завідувач відділу археографії Білоруського науково-дослідного інституту документознавства та архівної справи, кандидат історичних наук В. С. Поздняков (м. Мінськ).

У змістовній доповіді доктора історичних наук, професора кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка М. Г. Палієнко "Між історією та інформологією: до проблеми вироблення нової парадигми архівної освіти" охарактеризовано сучасну концепцію архівної освіти, що інтегрально поєднує традиційні підходи до формування архівіста-історика на базі університетської історичної освіти з опануванням сучасними інформаційними технологіями, застосуванням міждисциплінарних інноваційних методик, усвідомленням ролі архівіста не тільки як зберігача, але й творця історичної пам'яті.

Засновник школи документознавства, відомий учений, доктор історичних наук, професор, завідувач відділу документознавства УНДІАСД С. Г. Кулешов окреслив перспективні напрями досліджень в українському документознавстві.

Вітальне слово В. П. Ляхощького, доктора історичних наук, професора, першого директора УНДІАСД (1994–2001).

Під час роботи пленарного засідання конференції.

Подальше обговорення актуальних питань розвитку архівної науки відбувалося на секційних засіданнях. Учасники першої секції “Актуальні проблеми наукових досліджень у сфері архівознавства та документознавства” обговорили питання теоретичного та методологічного забезпечення архівної науки та її проблеми на сучасному етапі, проаналізували особливості формування та збереження НАФ у галузевих архівах, обмінялись думками щодо застосування сучасних ділових термінів та специфіки підготовки національних термінологічних словників, висвітлили міжнародний досвід стратегічного планування архівної галузі тощо.

Учасники конференції, які працювали в другій секції “Архівна наука в Україні у контексті розвитку інформаційного суспільства: здобутки, проблеми, перспективи”, відзначили актуальність доповідей, присвячених проблемам розвитку електронного документознавства, формування НАФ цифровими аудіовізуальними документами, використанні інформаційно-комунікаційних технологій у функціонуванні архівних установ.

Робота дослідників у третій секції зосереджувалась на обговоренні теоретичних і практичних питань, пов’язаних із роллю архівних, музейних, бібліотечних установ як галузевих наукових центрів та осередків національної пам’яті. Науковці четвертої секції “Архівні фонди як джерело розвитку історичних досліджень” обговорювали широке коло питань, пов’язаних із дослідженнями української історії різних періодів.

Привітання від Білоруського науково-дослідного інституту документознавства та архівної справи (БілНДІДАС). На фото: В. С. Поздняков, кандидат історичних наук, завідувач відділу археографії БілНДІДАС (на передньому плані) вітає директора УНДІАСД О. Я. Гараніна.

дів. Завершальна сесія конференції була присвячена підбиттю підсумків та ухваленню резолюції.

Учасники Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) “Архіви – наука – суспільство: шляхи взаємодії”, заслухавши доповіді на пленарному засіданні, обговорили теоретичні, методичні і практичні проблеми розвитку наукових досліджень у галузі архівознавства, документознавства, джерелознавства, а також практичні питання, пов’язані зі специфікою діяльності архівних установ на сучасному етапі. Усвідомлюючи важливість подальшого розвитку галузевої науки та розвитку архівної справи в Україні в контексті входження до європейського наукового та інформаційного простору, вони констатували, що стан науково-методичної, організаційної та практичної роботи науковців, дослідників та фахівців-архівістів є достатнім, хоча ця діяльність потребує активізації за окремими напрямками. Зокрема, очевидно є необхідність збільшення частки інноваційних досліджень у тематиці НДР УНДІАСД, підвищення рівня теоретичних і прикладних досліджень, посилення їх міждисциплінарного характеру, подальшого розвитку конкурсних і програмно-цілевих засад планування науково-дослідних робіт.

Підсумкове фото учасників конференції.

Учасники конференції висловили впевненість, що проведений захід сприятиме інноваційному розвитку галузевої науки, об'єднанню зусиль у дослідженні актуальних питань теорії і практики архівної роботи, стане дієвим поштовхом для втілення нових, цікавих ідей для оптимізації нашої спільної діяльності.

Конференція посилить інтеграцію науки і практики, забезпечить взаємне збагачення досвіду роботи концептуальними підходами щодо формування інформаційного простору нашої держави та його вагомої складової – ресурсу з архівознавчих та документознавчих питань, слугуватиме подальшому розвитку галузевого інтегрованого інформаційного ресурсу. Адже в епоху стрімкого розвитку інформаційних технологій, інтернаціоналізації та глобалізації наукових процесів виняткового значення набувають проблеми збереження і примноження Національного архівного фонду, використання архівних документів дослідниками різних спеціальностей та об'єктивне висвітлення історичного минулого нашої країни. Важливе місце, з огляду на суспільно-політичну модернізацію нашої країни, мають теоретичні та практичні проблеми керування документальними процесами, особливо – електронний документообіг.

Хочеться вірити, що обговорення учасниками Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) “Архіви – наука – суспільство: шляхи взаємодії” широкого кола актуальних теоретичних, методологічних та практичних питань сприятиме активізації впровадження результатів наукових розробок у практичну діяльність архівних установ, посилить їх вплив на розвиток архівної справи в Україні та підвищить якість архівної та документознавчої науки і освіти.